
Revisionsrapport

Granskning av årsredovisning 2010

Mora kommun

*Hans Stark
Helena Carlsson*

11 april 2011

2011-04-11

Hans Stark
Certifierad kommunal revisor
Projektledare

Hans Gässte
Certifierad kommunal revisor
Uppdragsansvarig

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	4
2	Inledning	5
2.1	Bakgrund	5
2.2	Revisionsfråga och metod	5
3	Granskningsresultat	7
3.1	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	7
3.1.1	Förvaltningsberättelse	7
3.1.1.1	Översikt över utvecklingen av verksamheten	7
3.1.1.2	Investeringsredovisning	8
3.1.1.3	Driftredovisning	8
3.1.2	Balanskrav	9
3.1.3	God ekonomisk hushållning	9
3.1.3.1	Finansiella mål	9
3.1.3.2	Mål för verksamheten	10
3.1.4	Nämndernas redovisning av sitt uppdrag	10
3.2	Rättvisande räkenskaper	2
3.2.1	Resultaträkning	2
3.2.2	Balansräkning	2
3.2.3	Kassaflödesanalys	3
3.2.4	Sammanställd redovisning	3
3.2.5	Tilläggsupplysningar	4

1 Sammanfattning

Vi bedömer att årsredovisningen i all väsentlighet redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Vi bedömer vidare att årsredovisningen i allt väsentligt uppfyller kraven på rättvisande räkenskaper och är upprättad enligt god redovisningssed.

Vi bedömer att kommunens ekonomiska situation och utveckling är god. Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans (KL 8:5 a-b).

Resultatet är förenligt med de finansiella mål om god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om.

Förvaltningsberättelsen innehåller en översiktlig beskrivning av genomförda aktiviteter inom de olika målområdena på en övergripande nivå. Någon samlad uppföljning av måluppfyllelsen i verksamheten redovisas dock inte.

I nämndernas verksamhetsberättelser återkopplas utfall mot budget och verksamheten sammanfattas av förvaltningschefen. Vissa nyckeltal redovisas avseende verksamheten men dessa relateras i liten omfattning till uppsatta mål och någon analys av prestationer och kvalitet redovisas inte. I nämndernas berättelse ges inte heller någon uppföljning gentemot de åtaganden som respektive nämnd har i kommunplan för 2010.

Sammantaget gör detta att det inte går att bedöma om verksamhetens mål har uppnåtts under 2010.

2 Inledning

2.1 Bakgrund

I den kommunala redovisningslagen (KRL) regleras externredovisningen för kommuner och landsting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är Kommunstyrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

När det gäller nämndernas redovisning, skall den enligt kommunallagen utformas på det sätt som fullmäktige bestämmer.

2.2 Revisionsfråga och metod

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen? Med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar.
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Har balanskravet uppfyllts och hanteras eventuella underskott i enlighet med balanskravets regler?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande? Med rättvisande avses följsamhet mot lag, rekommendationer och god redovisningssed.

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt kommunens ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om.

Vidare har vi också inom ramen för granskningen av årsredovisningen bedömt nämndernas redovisningar av hur de fullgjort sitt uppdrag från fullmäktige.

Granskningen har utförts enligt god revisionsred. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning därför inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda felaktigheter kan förekomma.

3 Granskningsresultat

3.1 Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1 Förvaltningsberättelse

3.1.1.1 Översikt över utvecklingen av verksamheten

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att förvaltningsberättelsens översikt och upplysningar i all väsentlighet överensstämmer med kraven i KRL.

Analys och rättvisande bedömning av ekonomi och ställning.

De finansiella målen följs upp i den övergripande uppföljningen av målområden i förvaltningsberättelsens inledning. Under avsnittet "Ekonomisk analys" beskrivs och redovisas resultat och ställning vilket ger en rättvisande bild. Förvaltningsberättelsen beskriver också kort hur ekonomin utvecklas de närmaste åren.

Förvaltningsberättelsen innehåller uppgifter om pensionsåtagande och pensionsmedelsförvaltningen som sker i enlighet med kommunfullmäktiges riktlinjer. En översikt över pensionsmedelsförvaltningens utveckling under året samt förvaltningsresultatet redovisas också.

Händelser av väsentlig betydelse.

Av förvaltningsberättelsen och av nämndernas verksamhetsberättelser framgår i varierande omfattning väsentliga händelser som inträffat under räkenskapsåret.

Förväntad utveckling.

I avsnittet "Ekonomisk analys" finns ett särskilt avsnitt med en bedömning om den förväntade utvecklingen med avseende på kommunens ekonomi. Här kommenteras bl.a. den höga investeringstakt som råder i kommunen med att det är viktigt utifrån en bibehållen god ekonomisk hushållning att prioritera och tidsmässigt anpassa investeringarna till det utrymme som skapas.

I analysen kring övergripande målområden liksom i nämndernas verksamhetsberättelser bör kopplingen göras tydligare mellan graden av måluppfyllelse och förväntad utveckling.

Personalredovisning.

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas i enlighet med KRL 4:1 a, dvs frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt åldersindelad. I övrigt lämnar den personalekonomiska redovisningen ett flertal uppgifter om personalen i form av diagram och verbal information. Den totala sjukfrånvaron minskar från 5,4 % till 4,2 % och det förebyggande hälsoarbete som bidrar till detta beskrivs.

Avsnittet innehåller även information om antal anställda och åldersfördelning samt sysselsättningsgrad. Antal tillsvidareanställda har minskat med 21 personer.

Gemensam förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen omfattar en beskrivning av den sammanställda redovis-

ningen utifrån resultat och ställning. Särskilda upplysningar om interna mellanhanden, t.ex. i form av en tabellsammanställning enligt bilagan till RKR 8.2 kan med fördel upprättas till kommande år för att tydligare visa på mellanhanden mellan de olika delarna i den samlade kommunala verksamheten.

Beskrivningen av de kommunala företagens roll utifrån de övergripande målområdena bör utvecklas. Den styrmodell som utvecklas i nämndernas verksamheter innefattar inte på ett tydligt sätt de kommunala bolagens verksamheter och målsättningar.

Obligatorisk information enligt KRL och RKR:s rekommendationer

I förvaltningsberättelsen redovisas upplysningar om pensionsmedel och pensionsförpliktelser i enlighet med RKR 7.1 som en del av uppföljningen av fullmäktiges föreskrifter om förvaltningen av pensionsmedel.

Andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten.

Detta område avser information och analys rörande prestationer, kvalitet och mål. Information om kvalitet och måluppfyllelse saknas för de flesta verksamheterna. Vissa nyckeltal, främst kopplade till verksamheten, redovisas i nämndernas verksamhetsberättelser. Vi saknar dock en återkopplande analys mellan utfall och uppställda mål med avseende på de nyckeltal som presenteras.

Sammantaget görs därför bedömningen att redovisningen av utfallet för god ekonomisk hushållning i ett verksamhetsperspektiv är bristfällig. Hur kommunstyrelse och nämnderna arbetar med styrning och uppföljning bör även beskrivas i förvaltningsberättelsen.

3.1.1.2 Investeringsredovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att investeringsredovisningen i all väsentlighet ger en rättvisande bild av årets investeringar.

Det saknas dock delvis överrensstämmelse mellan investeringsredovisningen och överföring till anläggningsreskontran, bl.a. nettoredovisas investeringsinkomster mot investeringsutgifter.

Inkomster ska intäktsföras under motsvarande tid som en anläggningstillgång skrivs av enligt rekommendation 18 angående intäkter. Vi rekommenderar att kommunen ser över rutiner kring investeringsredovisning och överföringen till anläggningsreskontran för en konsekvent hantering och för att säkerhetsställa att inkomster redovisas med utgångspunkt i RKR 18.

3.1.1.3 Driftredovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att driftredovisningen i all väsentlighet ger en rättvisande bild av hur utfallet förhåller sig till fullmäktiges budget.

Nämndernas budgetavvikelse samt förändringen från avvikelsen i prognosen per sista juli redovisas i tabellen nedan:

Nämndsresultat, mnkr	Utfall 2009	Prognos 2010	Utfall 2010
Kommunstyrelse	1,5	-0,5	-0,5
Byggnadsnämnd	0,3	0,0	0,1
Tekniknämnd	-7,3	-1,0	-4,3
Kulturnämnd	-0,2	0,0	0,0
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	0,5	0,1	0,4
Barn- och utbildningsnämnd	2,7	-1,9	-0,4
Socialnämnd	-11,2	0,5	5,4
Övrigt	0	-0,3	-0,4
Finansförvaltningen	0,2	4,0	0,1
Summa nämndernas verksamheter	-13,5	1,0	0,5

Jämfört med utfallet mot budget för 2009 där den negativa avvikelsen mot budget uppgick till – 13,5 mnkr, är nämndernas följsamhet mot budget 2010 mycket god. Endast Tekniknämnden har en större negativ budgetavvikelse medan Socialnämnden har vänt tidigare års underskott till en positiv avvikelse mot budget med sammanlagt 5,4 mnkr.

De negativa budgetavvikelserna inom Tekniska nämnden ligger inom Gata/Park och Fastigheter. Inom fastigheter beror avvikelsen till en del på nedskrivningar av fastigheter som gjorts under året. Nedskrivningarna kommenteras även nedan under balansräkningen. Inom Socialnämndens verksamheter redovisas positiv budgetavvikelse inom LSS, 3,4 mnkr och Individ- och familjeomsorg, 1,2 mnkr. En anledning till budgetöverskottet inom LSS är att ett öppnande av en gruppbostad, som fanns med i budget, inte genomförts på grund av ett överklagat bygglov.

Att nämnderna följer budget så väl är en bidragande faktor till att kommunens resultat för 2010 är så positivt och att därmed det finansiella resultatmålet uppnås.

3.1.2 Balanskrav

Bedömning och iakttagelser

Vi instämmer i kommunens bedömning av att balanskravet har uppfyllts och att inga negativa resultat från tidigare år ska återställas.

3.1.3 God ekonomisk hushållning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att de finansiella målen uppnås i och med resultat- och ställning 2010.

Utifrån åiterrapporteringen av verksamhetsmål i årsredovisningen kan vi inte bedöma om målen för verksamheten uppnås för 2010.

3.1.3.1 Finansiella mål

I årsredovisningen görs en avstämning mot kommunens finansiella mål som fastställts i budget 2010:

Finansiellt mål, fastställt av fullmäktige i budget 2010	Utfall i prognos 2010	Kommunens bedömning måluppfyllelse
Årets resultat ska uppgå till 3 % av skatteintäkter och statsbidrag varav 1 % ska öronmärkas för kommande pensionsåtaganden.	Resultatet uppgår till 65 mnkr eller 7 % av skatter och statsbidrag	Målet nås för 2010.
Kommunens låneskuld skall vara högst 9000 kr/invånare	Låneskulden uppgår till 3 500 kr/invånare	Målet nås för 2010
Den skattefinansierade verksamhetens investeringar skall över tid vara självfinansierade.	Alla investeringar i de skattefinansierade verksamheterna finansieras med egna medel.	Målet nås för 2010.

3.1.3.2 Mål för verksamheten

Kommunfullmäktige har i kommunplanen för 2010 utifrån visionen "Mora för utveckling" fastställt ett antal strategiska mål, sorterade i följande målområden:

- Bo och leva i Mora
- Ekonomi
- Infrastruktur

Under varje målområde redovisas i förvaltningsberättelsen kommentarer kring genomförda aktiviteter. I något fall finns en verbal bedömning av måluppfyllelsen. Vi saknar dock en tydlig överskådlig beskrivning av i vilken grad de strategiska målen inom respektive målområde har uppnåtts.

3.1.4 Nämndernas redovisning av sitt uppdrag

Av KL 3:15 framgår att nämnderna ska redovisa till fullmäktige hur de fullgjort sina uppdrag, samt att fullmäktige beslutar om omfattningen av redovisningen och formerna för den.

Nämndernas redovisning av sitt uppdrag görs under två rubriker; "Förvaltningschefens sammanfattning" och "Ekonomi". Under rubriken ekonomi redovisas för samtliga nämnder utfallet mot tilldelad budget i kommunplanen för 2010.

Någon tydlig och stringent uppföljning av de åtaganden som nämnden gjort i kommunplanen inom de olika målområdena redovisas inte för någon av nämnderna. I verksamhetsberättelsen redovisas vissa verksamhetsnyckeltal men det saknas en analys av hur utfallet i nyckeltalen relaterar till uppsatta mål för verksamheten.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att nämndernas återredovisning av sitt uppdrag med avseende på det ekonomiska utfallet mot budget ger förutsättningar att följa upp måluppfyllelsen.

När det gäller målen för verksamheten går det inte att tydligt bedöma hur uppdraget från fullmäktige har fullgjorts.

3.2 Rättvisande räkenskaper

3.2.1 Resultaträkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att resultaträkningen uppfyller KRL:s krav och i övrigt är upprättad i enlighet med god redovisningssed.

Vi bedömer att resultaträkningen ger en rättvisande bild av årets resultat.

Nedan redovisas resultaträkningens utfall jämfört med budget, prognos i delårsrapporten per 31 juli samt föregående år, 2009:

	Utfall 2009	Budget 2010	Prognos juli	Utfall 2010	+/- från 2009
Verksamhetens intäkter	134			153	
Verksamhetens kostnader	-1 000	-894	-894	-1 028	
Avskrivningar	-37	-42	-40	-39	
Verksamhetens nettokostnader	-903	-936	-934	-914	1,2 %
Skatteintäkter och statsbidrag	940	967	975	976	3,9 %
Finansiella intäkter	7	1	4	6	
Finansiella kostnader	-5	-3	-3	-3	
Resultat	39	28	41	65	
Resultatmål > 3 % av skatter och statsbidrag	4,2%	2,9%	4,2%	6,7%	

En analys av händelser som förklarar avvikelserna mot budget redovisas nedan:

- Ökade skatteintäkter, 10 mnkr
- Minskade kostnader för avtalsförsäkringar, 9 mnkr
- Finansnetto, 6 mnkr
- Ej utnyttjade reserver, 14 mnkr
- Avskrivningar, 3 mnkr
- Semesterskuldökning, - 4 mnkr
- Övriga poster, - 1 mnkr

3.2.2 Balansräkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att balansräkningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av tillgångar, avsättning, skulder och eget kapital.

Balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfattar i huvudsak tillräckliga noter. Tilläggsupplysningarna bör ses över med avseende på följande:

Information om särskild avtalspension och visstidspension i enlighet med RKR 2.1 bör lämnas

Bilagor och specifikationer finns i tillräcklig omfattning.

Vår bedömning är att tillgångarna, avsättningarna och skulderna existerar, är fullständigt redovisade, rätt periodiserade och har värderats enligt principerna i KRL.

Kommunen har under 2011 påbörjat en utredning av hantering av exploateringsfasigheter som ett fortsatt arbete på antagna principer för "Redovisning av markex-

ploatering i Mora kommun". Vi rekommenderar att kommunen ser över rutiner för försäljning av exploateringsfastigheter för att säkerställa en riktig redovisning av intäkter och kostnader. Vi rekommenderar vidare att en översyn görs för avstämning av värdering och klassificering av exploateringsfastigheter som omsättningsrespektive anläggningstillgång görs i samband med bokslut.

Överskottet inom renhållningsverksamheten redovisas som en kortfristig skuld gentemot renhållningskollektivet. Planerna är att reglera överskottet under kommande år och för 2011 har taxan sänkts. Vi menar att det är viktigt att en reglering av posten sker för att säkerställa att självkostnadsprincipen upprätthålls.

Aktualiseringsgraden i pensionsberäkningen ligger på 74 % vilket är relativt lågt. Aktualiseringsgraden anger hur stor del av underlaget som är aktualiserat hos KPA och ju högre aktualiseringsgrad desto tillförlitligare är beräkningen av åtagandet.

Vi rekommenderar att ekonomikontoret i samverkan med tekniska kontoret gör en översyn av rutinerna för hantering av materiella anläggningstillgångar med avseende på kopplingar mellan investeringsredovisningen och överföringen till anläggningsreskontran. Vi kommer att tillsammans med ekonomikontoret gå igenom våra noteringar och iakttagelser i samband med granskningen.

I 2010 års redovisning har nedskrivningar av tillgångar gjorts med totalt 3,7 mnkr. Nedskrivning av materiella anläggningstillgångar kan enligt KRL göras vid en varaktig värdenedgång. Grunderna för bedömning av nedskrivningarnas storlek bör dokumenteras tydligare liksom rutiner för hur nedskrivningar ska göras med ansvarsfördelning mellan ekonomikontoret och tekniska kontoret.

3.2.3 Kassaflödesanalys

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att kassaflödesanalysen redovisar kommunens finansiering och investeringar och noter finns i tillräcklig omfattning.

Uppgifterna i kassaflödesanalysen överensstämmer med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen.

3.2.4 Sammanställd redovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att den sammanställda redovisningen ger en helhetsbild av kommunens ekonomiska ställning och åtaganden. Konsolideringen av underliggande enheter beskrivs på ett korrekt sätt och att olikheter i redovisningsprinciper framgår av årsredovisningen.

Den 1 juli startade drift och kompetensbolaget, Nodava AB som kommunen äger till en tredjedel. Nodava AB är inte konsoliderat i den sammanställda redovisningen för innevarande år men till kommande årsredovisningar ska konsolidering göras enligt förvaltningsberättelsen.

Till kommande årsredovisningar bör en sammanställning över engagemanget mellan de olika enheterna i koncernen upprättas i enlighet med det exempel som visas i bilaga till RKR 8.2.

3.2.5 Tilläggsupplysningar

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att årsredovisningens tilläggsupplysningar uppfyller KRL:s krav och i övrigt lämnas i enlighet med god redovisningssed, innebärande att:

- Tillämpade redovisningsprinciper beskriver varje särskild redovisningsprincip och eventuella förändringar av dessa som årsredovisningens intressenter måste känna till för att rätt förstå årsredovisningens innehåll.

Viktiga uppgifter och poster i förvaltningsberättelse, resultat- och balansräkning samt kassaflödesrapport specificeras och preciseras i notupplysningar som krävs i KRL respektive RKR:s rekommendationer samt god redovisningssed i övrigt med de undantag som redovisas i avsnitt 3.2.2 samt 3.2.4.